

Preek over Handelingen 11:1-18: Thema: omarmen of ontvluchten!

Gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters,

Enige jaren geleden gebeurde er in blanke kerk in het zuiden van Amerika het volgende. Tussen al die zondags geklede blanke kerkgangers schuifelde een sjofele zwarte man naar binnen en ging ergens midden tussen de mensen in een bank zitten. Johnny heette hij. Spoedig kwam de koster naar hem toe: "u bent hier verkeerd, denk ik, u hoort hier niet!" Daarop verliet de gast met gebogen hoofd de kerk en ging naar huis. De zwarte Johnny dacht thuis lang na over die gebeurtenis. "Waarom zou ik daar niet thuis zijn in die kerk? Laat ik het volgende week wéér proberen, maar dan zal ik een keurig net pak aan trekken, net zoals die andere kerkgangers!"

De volgende week schoof die zwarte Johnny, in keurig net pak gestoken, wéér de kerkbank van de kerk in. Wéér werd hij op z'n schouder getikt door iemand: "U hoort hier niet te zitten!" De net geklede zwarte gast verliet teleurgesteld de kerk.

Thuis dacht Johnny erover na. "De mannen dragen daar allemaal een stropdas. Misschien moet ik het volgende week een stropdas aandoen." De volgende week verscheen de zwarte Johnny strak in 't pak, mét stropdas in de kerk. Wéér werd bij het binnenlopen in de kerk tegen gehouden. "U hoort hier niet, meneer, u kunt beter gaan."

De zwarte Johnny dacht diep na en kreeg ineens een idee. Die kerkmensen hebben allemaal een prachtige boekwerk onder hun arm, zo'n bijbel met liedbundel, gouden letters op de voorkant. Van z'n laatste spaarcentjes kocht hij een schitterend kerkboek en liep er de volgende zondag trots mee naar de kerk.

Voor de vijfde keer kreeg onze zwarte vriend een diepe teleurstelling te verwerken toen hij bij de deur werd tegengehouden.

Leeg, afgewezen en teleurgesteld droop de zwarte Johnny af. Thuis liet hij zich op z'n bed vallen en viel in slaap. In een droom verscheen de Heer Jezus aan hem en zei tegen de herhaaldelijk afgewezen man: "Je hoeft het niet te proberen hoor om daar binnen te gaan, Johnny, want Ik heb het óók geprobeerd, en het is Mij óók niet gelukt!"

Een bekend verhaaltje. Ik ben het in ieder geval al in verschillende boeken tegengekomen. Maar ook een confronterend verhaal. Het gaat over de vraag hoe wij kerk zijn met elkaar. Wie omarmen we binnen de kerk, en welke mensen ontvuchten ons als kerk. Welke voorwaarden stellen wij aan mensen die binnenkomen. Maar ook, welke voorwaarden stellen wij aan elkaar in de gemeente, ouderen aan jongeren, jongeren aan ouderen. En als we de vraag stellen welke drempels we elkaar voor de voeten leggen, dan ontkomen we er niet aan dat we moeten nadenken over de vraag welke eisen Jezus stelt voor de toelating van mensen in Zijn gemeente.

Nu denken we misschien dat zoiets als in dat voorbeeld van die Amerikaanse kerk in onze keurige Nederlandse kerken niet voorkomt. Maar laten we dat niet te snel zeggen. Of we het nu hebben over kledingvoorschriften, muzieksmaak, zondagregels of welke regel dan ook maar, iedere kerk heeft zo z'n 'plus-geloof'. Natuurlijk het gaat om het geloof in Christus, maar dan wel plus dit, of plus dat. Maar de geschiedenis van Cornelius bepaalt ons bij de vraag of er wel een 'plus-geloof' mag zijn. Is geloof in Christus niet genoeg?

Cornelius werd gedoopt, maar hij hoefde toch niet besneden te worden. Iedere 'messiasbelijdende Jood' van die tijd nam eigenlijk zonder meer aan dat je natuurlijk in Jezus moest geloven om 'erbij te horen'. Maar daarnaast gold toch ook dat iemand die bij de God van Israel wilde horen zich ook moest houden aan de wet van Israel. Je houdt de sabbath, je eet kosjer voedsel en als je er ècht bij wil horen dan moet je ook besneden worden.

Wat denkt u, waarom zou deze gebeurtenis van die felle discussie daar in Jeruzalem ons worden verteld? Omdat de Heilige Geest ons iets wil duidelijk maken. Namelijk, dat de enige toelatingseis voor de christelijke gemeente geloof in de Here Jezus is! Dat moest die gemeente daar in Jeruzalem nog leren. En omdat de valkuil er toch weer een 'plus-geloof' van te maken in iedere generatie de kop op steekt, is het goed om er vandaag met elkaar weer eens naar te kijken.

Het bericht dat de heidenen het woord van God hebben aangenomen, verspreidde zich als een lopend vuurtje. De apostelen, de broeders overal in Judea hoorden ervan. Maar zoals het altijd gaat met geruchten, het nieuws van de bekering van Cornelius en zijn huisgenoten, ging op een bepaalde manier rond.

"Hey 't al 'eheur.... er zijn heidenen tot geloof gekomen...! Ze zeggen dat Petrus in Caesarea in het huis van een heiden is binnen gegaan. Hij heeft er gelogeed en heeft er zelfs met die heidenen gegéten ook! Het moet niet gekker worden! 't Wordt steeds gekker in onze kerke, al die apartigheid'n...." Een toepasselijk woord, apartigheid....apartheid.

Als Petrus na zijn rondreis door Samaria, Joppe en Caesarea uiteindelijk weer terugkeert in Jeruzalem, staan de gelovigen hem als het ware al op te wachten. Er ontstaat een knetterende discussie. De verwijten slingeren door de lucht. Men verwijt Petrus dat bij onbesnedenen het huis is binnengegaan en zelfs met hen gegeten heeft! Zoiets doet men niet. Dat kán gewoon niet! Het in huis gaan bij een 'onbesnedene' en daar de maaltijd gebruiken wordt heel zwaar aangerekend. In Lucas 15:2 verwijten de Joodse leiders Jezus dat hij met zóndaren eet. Daar wordt bezwaar tegen gemaakt. Zoiets dóet je niet. Als je eet met zondaren en heidenen, dan doe je iets wat niet geoorloofd is. Dan heb je deel aan hun zonde! Tafelgemeenschap onderhouden met heidenen, mensen 'die de voorhuid nog hebben', dat is 'not done'. Het druist in tegen álle gewoonten van die tijd.

We moeten wel even goed in de gaten houden dat het Joodse christenen zijn, die Petrus hier op aanspreken. Het gaat niet om extremisten, wetgeleerden, fanatiekelingen, maar gewone Joodse christenen uit Jeruzalem. Joodse mensen die de Here Jezus hebben leren kennen. Zij wijzen Petrus op het feit dat hij zich niet aan de reinheidsvoorschriften heeft gehouden.

Heidenen eten voedsel dat 'profaan is en onrein'. Dat past voor geen méter met de voedselbeperkingen uit Leviticus. Als je voet over de drempel zet bij een heiden, dan ga je je al te buiten aan een ceremoniële regel. Want een heidens huis kán nooit kosjer zijn.

Wij verbazen ons er over hoe fel de gemeenteleden in Jeruzalem reageren op het wonder van Cornelius. Er is blijkbaar niemand die dolgelukkig is met het bericht dat de heidenen het Woord van God hebben aanvaard! Niemand, die het uitroept: "Hé, broeders en zusters, er is een heiden – een niet-Jood - tot geloof in Jezus gekomen! Laten we God er voor danken!"

Nee, niets van dat alles. De Joden zaten zò vast in hun eigen gedachten over hoe het zou moeten toegaan in de gemeente dat er geen eens zicht meer was op de bijzondere dingen die God aan het doen was onder de andere volken. En deels is het

begrijpelijk. Er waren dingen die God ook duidelijk in Zijn woord had gezegd op het gebied van reinigingsvoorschriften. Dat deze bijzondere voorschriften voor Israël gelden en niet voor gelovigen uit de andere volkeren moesten de Joodse christenen nog gaan inzien. En daarbij hadden de Joden het idee dat de reinheidswetten zo strikt uitgelegd en nageleefd moesten worden dat je nooit bij een heiden over de drempel mocht gaan en al helemaal niet met een onbesnedene mocht eten. Het punt is dat ze zelfs zó ver gingen dat ze hun eigen geïnterpreteerde regels als de wet van God gingen zien! En men had het niet eens in de gaten. Ook de apostelen in eerste instantie niet.

Een groot deel van hoofdstuk 11 beschrijft wat Petrus gezegd heeft om zich te verdedigen. Het valt op dat hij er geen persoonlijke kwestie van maakt en zeer beslist niet spreekt over zijn persoonlijke ervaringen en eigen gevoelens. Hij zegt precies wát God gedaan heeft met hemzelf én met Cornelius de laatste vier dagen in Joppe en Caesarea. Hij begint met het visioen van het zeildoek met de gemengde dieren, dat uit de hemel neerdaalde. En die stem die tot Petrus sprak: "Vooruit, Petrus, slacht en eet!" Petrus wil maar zeggen: ik heb me aanvankelijk óók verzet tegen het omgaan met die heidenen. Maar, ik ben voor God zelf gezwicht. Ik heb zelf ook ialtijd keurig afstand gehouden tot de heidenen, ik heb geleerd dat ik niet voor onrein mag houden wat God rein verklaard heeft (vers 4-10). Ik ben niet op eigen houtje naar het huis van die heiden Cornelius gegaan, het was Gods Geest zelf die me bevel gaf erheen te gaan...

Een ander argument dat Petrus gebruikt is de goddelijke voorbereiding in het huis van Cornelius (vers 13-14). De van God gezonden engel droeg Cornelius op om iemand naar Joppe te sturen en te vragen naar Simon Petrus, die hem de boodschap van de redding zou zenden. Petrus laat zien dat de hele gebeurtenis in het plan van God past. Er is duidelijk sprake van een actie van boven, een goddelijke actie. Uiteindelijk daalt de Heilige Geest neer op Cornelius en zijn huiskring. Petrus was nog maar nét begonnen met spreken. Dáármee was het voor hem en álle getuigen duidelijk geworden: God heeft óók de heidenen het geloof geschonken. Nu moeten wij toch ook deze heidenen omarmen als broeders en zusters!

De conclusie van Petrus is duidelijk. Aan Cornelius en zijn verwanten is de Heilige Geest geschonken nét zoals aan ons. Wie ben ik dat ik God dan nog kan tegenhouden? En heb je het over het werk van de Geest, die in ons komt, die

over ons komt, dan heb je het over het komen van de Geest zoals Hij ook op de apostelen gekomen was in het begin, op Pinksteren. Het werk van de Geest is door niemand tegen te houden.

Petrus verhaal maakt diepe indruk op de opgewonden gemeente. Toen zij dit gehoord hadden, waren ze gerustgesteld. En zij kwamen tot rust. Het is toch duidelijk dat God geen onderscheid maakt tussen mensen uit het uitverkoren volk én de mensen uit de andere volken?

Hebt u het in de gaten dat Petrus in zijn betoog laat zien hoe hij eerst zelf overtuigd moest worden. Hij kon niet anders dan zich laten overtuigen door de feiten: Niemand kan toch het doopwater weigeren aan deze mensen die evenals wij de Heilige Geest ontvangen hebben? (Hand. 10: 47). Hij gebruikt dit argument om zijn critici in Jeruzalem te mond te snoeren en te overtuigen: Als God dus aan hen dezelfde gave heeft geschonken als aan ons toen wij in de Heer Jezus Christus gingen geloven, wie ben ik dat ik God had kunnen tegenhouden? (Hand. 11: 17).

Ik kan toch niet langer weigeren een huis binnen te gaan als de Geest zelf al eerder naar binnen is gegaan. Dat feit alleen al maakt toch duidelijk dat het huis van Cornelius niet langer onrein of onheilig is. Toen de Joodse christenen uit Jeruzalem dit gingen zien, veranderde er iets bij hen. Zij verheerlijkten God met de woorden: Blijkbaar heeft God ook aan de heidenen de bekering ten leven gegeven.

Wat heeft ons dit nu allemaal te zeggen?

Dit, dat het verhaal van de bekering van Cornelius geen incident is. Het is ook geen leuke anekdote over christen-joden die nog wat te strak in het vel van de thora zitten. Of het eenmalige feit dat er ook eens iemand van buiten de gaven van de Geest mag ervaren. Het verhaal van de bekering van Cornelius is het verhaal dat God geen onderscheid maakt in zijn gemeente. Dat het evangelie óók voor de heidenen bestemd is. Dat de gemeente van Christus écht bestaat uit joden én heidenen die tot geloof in Christus Jezus gekomen zijn. Vanaf nu is dat het enige criterium! Geloof je in de Here Jezus Christus of niet.

Trouwens, deze verandering heeft nog wel even tijd nodig gehad om helemaal door te dringen. Verder op in Handelingen blijkt dat de 'besnijdenis-partij' nog niet volledig overtuigd is. Want diezelfde reden om onderscheid te maken tussen heiden-christenen en joden-christenen komt later in Hand. 15 nog eens terug.

De Heilige Geest wil ons door middel van de tekst van vandaag duidelijk maken dat de kerk van de Here Jezus een plaats moet zijn waar mensen elkaar omarmen en niet een plaats waar je gillend wegloopt vanwege het 'plus-geloof' dat er heerst. Ieder mens die Christus belijdt hoort omarmt te worden in de kerk van Christus. Het kan niet zo zijn dat mensen die, wat Christus betreft, er bij zouden mogen horen, door de mensen tot ontvluchten gedwongen zouden worden. Geloof in Christus is het criterium. Niet besneden zijn, of de Joodse wet houden.

Toegepast op onze nederlandse situatie. In de gemeente mag niemand buitengesloten worden vanwege z'n leeftijd. Jong en oud horen beiden een volwaardige plek te hebben. In de gemeente mag niemand buitengesloten worden vanwege huidskleur. Blank en bruin mogen beiden een volwaardige plek hebben. In de gemeente mag niemand buitengesloten worden vanwege geslacht. Man en vrouw mogen beiden een volwaardige plek hebben. In de gemeente mag niemand buitengesloten worden vanwege z'n muzikale voorkeur of favoriete liedbundel. Voor beiden hoort er een volwaardige plek te zijn. In de gemeente mag niemand buitengesloten worden vanwege geloofsbeleving. De ene mens gelooft meer vanuit gevoel, de ander meer rationeel. Voor beiden hoort een volwaardige plek te zijn. Het bijbelgedeelte van vandaag herinnert ons eraan dat God geen onderscheid maakt tussen mensen. Geloven we het echt wat Petrus uitriep in het huis van Cornelius: inderdaad bemerk ik dat er bij God geen aanneming des persoons is. (Hand. 10: 34).

Op de dag dat ik als voorganger bevestigd ben hier in Oldebroek heb ik ook gepreekt over Hand. 11. Maar dan over vs. 11-26. Boven die preek had ik gezet: I have a dream (ik heb een droom).

In Antiochië was ook een gemeente, bestaande uit Joden en Grieken. Een gemeente met grote onderlinge verschillen. Maar wat zag de buitenwacht. U kunt het lezen in Hand. 11:26. De mensen van buiten noemden de discipelen in Antiochië 'christenen'. Zo stonden ze bekend. Als mensen die bij Christus horen. Ze zijn verschillend, de één is Jood, de ander Griek, maar ze hebben iets gemeenschappelijks. Ze omarmen elkaar als broers en zussen in Christus. Want die onderlinge verschillen vallen in het niet bij dat ene geweldige, we horen bij elkaar, omdat we samen bij Christus horen. De kerken in ons land hebben op dit moment niet bepaald de wind mee. Mensen

ontvluchten de kerk. Soms terecht, omdat net als bij die Joodse christenen in Jeruzalem, de lat te hoog gehangen wordt, voor zoekers en jongeren. Dat zou niet zo moeten zijn. Mijn droom voor onze gemeente is nog altijd dat we ons richten op Hem die ons samenbindt, Jezus Christus. Dat we, net als in Antiochië elkaar omarmen. Een aantal van de jongeren van Meer Dan Dit gaan dat bij de uitgang straks letterlijk doen. Ze bieden, wie het maar wil, een Free Hug aan. Een gratis omarming. Wat zou het geweldig zijn dat deze, misschien wat ongebruikelijke actie, een aansporing mag zijn om elkaar van harte vast te houden. Dat is wat we willen zijn. Een gemeente van broers en zussen, waar iedereen die Jezus liefheeft omarmt wordt!

AMEN

Mei 2014
G.P. Hartkamp
Wapenveld